

**OORDEEL VAN DE LANDELIJKE KLACHTENCOMMISSIE
VOOR HET ALGEMEEN BIJZONDER ONDERWIJS
INZAKE KLACHT 10-11**

De Landelijke Klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs (verder: de commissie) heeft bij brief van 2 juni 2010 een klacht ontvangen van mevrouw A. en B., zus respectievelijk ouder van C., 10 jaar en leerling van school D. (hierna te noemen: klagers, respectievelijk zus en ouder). De klacht, geregistreerd onder nummer 10-11, is gericht tegen de heer D., directeur, en mevrouw E., leerkracht (hierna te noemen: aangeklaagden, respectievelijk de directeur en de leerkracht).

Korte inhoud van de klacht

De klacht bevat de volgende onderdelen.

1. De leerkracht maakte de leerling mentaal kapot door het hanteren van niet-wenselijke methodes, te weten het invoeren van een schriftje waarin medeleerlingen commentaar op C. konden vermelden en het twee dagen per week apart te zetten van C. Bovendien is hij niet in de juiste groep geplaatst;
2. De school, met name ook de leerkracht, werkte niet mee aan het zoeken van oplossingen voor de situatie van de leerling;
3. De directeur heeft niet zijn verantwoordelijkheid genomen bij het incident op donderdag 27 mei 2010;
4. De directeur weigerde met de zus in gesprek te gaan.

Ter toelichting is het volgende aangevoerd.

Klagers leefden in de veronderstelling dat de school geschikt zou zijn voor de leerling. In de beginperiode ging het ook goed, hetgeen blijkt uit diverse rapportages. Klagers erkennen dat C. extra aandacht nodig heeft en niet een standaard leerling is. De school heeft op zeker moment de begeleiding verminderd, waarna de leerling in de optiek van de school afwijkend gedrag begon te vertonen. De gedragsproblemen doen zich echter alleen op de school voor. Door het hanteren van niet-wenselijke methodes wordt de leerling belemmerd in zijn sociale en mentale ontwikkeling. Zo is er een schriftje waarin alle klasgenoten iets over de leerling mogen schrijven en dat door de leerkracht wordt gebruikt als handvat om hem te straffen. Op deze wijze wordt hij

bestempeld als dader en veroordelen zijn klasgenoten hem via het schriftje. Klagers achten dit onprofessioneel. Bovendien is het gebruik van het schriftje niet met klagers gecommuniceerd.

De leerling zit officieel in groep 5, maar is vanwege zijn lichaamsbouw in stamgroep 6, 7, 8 geplaatst. Dit is met klagers besproken en op grond van een goede feedback van een aantal proefdagen en de veronderstelde deskundigheid van de school hadden klagers hier geen bezwaar tegen. Achteraf zijn klagers van mening dat het geen goede oplossing is. De leerling loopt klassikale uitleg mis. Uit de ingevulde gedragsvragenlijst van de leerkracht van groep 4 blijkt dat de leerling goed functioneert als hij in de juiste klas zit.

Het zorgadviesteam (ZAT) heeft ten onrechte geadviseerd dat de leerling terug moet naar het speciaal onderwijs. Dit advies is gebaseerd op het schooldossier (niet objectieve standpunten van de leerkracht) en een observatie van 1,5 uur. Klagers achten dat een te magere onderbouwing. Daar komt nog bij dat de leerling door de aanpak van de school al was teruggevallen op zijn oude niveau. Bovendien kon de school niet garanderen dat de leerling daar tot groep 8 kon blijven. Een eventueel nader onderzoek is door klagers afgewezen omdat zij de indruk hadden gekregen dat dit enkel een intelligentieonderzoek betrof, gericht op terugkeer naar een SBO-school. Sinds februari 2010 is de leerling op dinsdag en donderdag alleen in een kamer geplaatst. Er is echter geen stappenplan of plan van aanpak voor de leerling opgesteld. Omdat de leerling er mentaal onder leed, heeft de familie besloten dat hij op die dagen niet meer naar school ging. Na overleg tussen de zus, de gezinscoach, de vertrouwenspersoon en het bestuur en terugkoppeling naar het Management Team van de school is het apart zetten teruggebracht naar 1 dag, te weten op donderdag. Op donderdag 27 mei 2010 heeft een incident plaatsgevonden: de leerling is om half 9 van school weggelopen en de school heeft eerst na 2,5 uur de ouders/zus hierover ingelicht en pas rond half 12 de politie ingeschakeld. De school heeft gezegd dat de leerling bij zijn opa bleek te zijn en dat die geen contact met de school heeft opgenomen. De leerling heeft echter geen opa in Nederland wonen. Na dit incident zit de leerling weer 2 dagen per week alleen. Er is geen overleg met klagers geweest. noch een evaluatie met concrete doelstellingen.

De school werkt niet mee aan het zoeken naar oplossingen voor de leerling. Klagers hebben (zonder resultaat) zelf de hulp ingeschakeld van Jeugdzorg, ambulante hulp, de leerplichtambtenaar, de vertrouwenspersoon en de gezinsvoogd. De directeur van

de school weigert een gesprek met de zus van de leerling aan te gaan. De zus heeft een aantal malen vergeefs inzage in en een kopie van het schooldossier gevraagd. Gelet op de beschrijving die de directeur van de leerling heeft gegeven aan andere scholen, is het niet verwonderlijk dat deze scholen negatief hebben gereageerd op zijn verzoek de leerling over te nemen.

Met erkenning van de positieve gesprekken die aan het begin van dit schooljaar met de directeur ad interim zijn gevoerd en de afspraken die zijn gemaakt, hebben klagers ter zitting aangegeven dat zij een oordeel van de commissie wensen te krijgen.

Procedure

De commissie die de klacht heeft behandeld, bestond uit mr. C. Sjenitzer, voorzitter, mevrouw A.M. Janbroers en mr. J.H.A. Teulings, leden.

Aangeklaagden zijn bij brief van 9 juni 2010 in de gelegenheid gesteld zich schriftelijk te verweren. Bij brief van 24 juni 2010 heeft de commissie van het Management Team van de school een verweerschrift ontvangen dat namens aangeklaagden is opgesteld. Bij brief van 17 augustus 2010 heeft de commissie nadere stukken van de leerkracht ontvangen. Op 26 augustus 2010 heeft de voorzitter van het schoolbestuur, desgevraagd een aantal ontbrekende stukken toegezonden aan de commissie.

Klagers en aangeklaagden zijn daarnaast in de gelegenheid gesteld om hun standpunten nader toe te lichten op een door de commissie op 27 augustus 2010 te Utrecht gehouden besloten hoorzitting. Namens klagers was aanwezig mevrouw A., vergezeld van mr. H., advocaat, en mevrouw S, gezinscoach. Namens aangeklaagden waren aanwezig mevrouw R., voorzitter van het bestuur, en de heer P., directeur ad interim.

Ter zitting heeft mevrouw R. desgevraagd de 'Regeling toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen' van de school aan de commissie overgelegd.

Ontvankelijkheid

De school was ten tijde van de voorgevallen feiten en de indiening van de klacht aangesloten bij de commissie. C. was ten tijde van de indiening van de klacht leerling

van de school. Nu de commissie voor het overige niet van bezwaren is gebleken, wordt de klacht ontvankelijk verklaard.

Feiten

De commissie gaat op grond van de schriftelijke stukken en het verhandelde ter zitting uit van de volgende, in verband met de klacht relevante, vaststaande en niet of onvoldoende weersproken feiten.

De leerling is gestart op een reguliere basisschool. Van daaruit is hij naar het speciaal basisonderwijs (SBO) gegaan. Vanuit het SBO is hij (via de zij-instroom) in groep 4 van de school gekomen. Op school D. is dat in de Middenbouw (groepen 3, 4 en 5 met leeftijden tussen 6 en 10 jaar). De oorspronkelijke school wilde hem niet terug vanwege de problemen waarmee hij naar het SBO was verwezen. De keuze voor school D. werd meer ingegeven door het feit dat de familie inmiddels dichtbij deze school woonde dan de keuze voor het specifieke onderwijssysteem.

In groep 4 was er sprake van begeleiding van de leerling vanuit de SBO-school. In november 2008 is een handelingsplan opgesteld. Ook in het schooljaar 2009-2010 zijn handelingsplannen door de leerkracht opgesteld. Aan het begin van het schooljaar 2009-2010 is de leerling 2 dagen per week in de bovenbouwgroep geplaatst. Vanaf oktober is hij met instemming van de ouders definitief overgeplaatst naar de bovenbouwgroep.

Standpunt aangeklaagden

De leerling vertoont agressief en soms gewelddadig gedrag. Om die reden is hij in overleg met de familie in het schooljaar 2009-2010 in de bovenbouw geplaatst. Daarbij is bewust gekozen voor plaatsing bij deze leerkracht, mede op basis van haar ervaring en kwaliteiten. De leerling zou zich dan kunnen optrekken aan de oudere kinderen en zou bovendien op sociaal gebied gecorrigeerd worden. De leerling heeft zich ontwikkeld tot een kind dat een gevaar is voor de groep, vanwege zijn bedreigende taal, oncontroleerbaar gedrag en fysiek geweld. Op 17 december 2009 heeft de school de ouders verzocht de leerling van school op te halen en heeft hem vanwege zijn onacceptabele gedrag tegen medeleerlingen en de leerkracht een officiële waarschuwing gegeven. De laatste maanden is hij wegens onaanvaardbaar gedrag diverse malen weggehouden bij de groep en de leerkracht.

Tijdens het schooljaar 2009-2010 zijn er regelmatig (soms dagelijks) terugkoppelingen geweest naar de zus. De moeder is regelmatig de op 3 november 2009 met de leerkracht gemaakte afspraak om iedere woensdagmiddag op school langs te komen om te bespreken hoe het met haar zoon gaat, niet nagekomen. Eind 2009 heeft de school aangegeven niet de juiste hulp en begeleiding aan de leerling te kunnen bieden. Op school D. wordt veel verantwoordelijkheid en zelfstandigheid van de leerlingen gevraagd. De vraag rees of de leerling dit aankon. Met goedkeuring van de ouders is de leerling op 14 januari 2010 geobserveerd door een medewerker van het zorgadviesteam van het samenwerkingsverband. Op 25 januari 2010 is aan de ouders geadviseerd een indicatie te laten stellen voor een terugverwijzing naar het SBO. De leerling is meer gebaat bij een school die hem beter en intensiever kan begeleiden op cognitief en sociaal-emotioneel terrein. De familie wilde echter niet meewerken aan een nader onderzoek. De handelingsadviezen uit het observatierapport zijn opgevolgd en bij alle volgende stappen is de ib'er betrokken geweest. Klagers hebben echter inmiddels geen vertrouwen meer in de school en in de leerkracht.

Het schriftje werd niet gebruikt als strafmiddel tegen de leerling, maar als 'afschrijf'-middel voor de (andere) leerlingen in de groep. De leerling kreeg geen straf vanuit het boekje. Het was een afspraak op maat voor deze situatie, gelet op de onmogelijkheid voor de leerkracht om in een klas van 28 leerlingen alle incidenten rond de leerling steeds met de andere leerlingen te bespreken en op te lossen. In het verleden heeft de school in een andere situatie één keer eerder gebruik gemaakt van een dergelijk schriftje.

Daarnaast is op 15 februari 2010 door het bestuur en het Management Team besloten dat de leerling twee korte dagen (dinsdag en donderdag van 9-12 uur) uit de groep zou worden gehaald om hem één op één te kunnen begeleiden bij het maken van zijn werk en om de groep en de leerkracht rust te geven en te ontlasten. Hij kreeg een aangepast programma en mocht sportbegeleiding geven in de onderbouw of op andere wijze zijn talenten gebruiken. De ouders zijn bij brief van 15 februari 2010 hierover geïnformeerd. Vanaf 9 maart 2010 werd de leerling op deze dagen door de familie thuis gehouden en veelal niet afgemeld. Er is contact gezocht met leerplichtambtenaar en de leerling is weer naar school gekomen. Vervolgens is per week gekeken of het uit de groep halen in het belang van de leerling en de groep was.

Op ADV dagen van de groepsleider kon de leerling niet in de groep aanwezig zijn. Op donderdag 27 mei 2010 moest de leerling daarom werken in de kamer bij de directeur; dat was de dag tevoren besproken met hem. De leerling is die dag weggelopen. De school heeft volgens het protocol gehandeld en de ouders gebeld. Er werd niet opgenomen. Er is in de omgeving gezocht en de directeur is naar het huis van de leerling gegaan. Daar werd niet open gedaan. De school heeft om 10 uur wel contact gekregen met een andere zus, die boos werd dat de school de politie zou bellen. Toen is afgesproken dat zij dat zou doen. Ook heeft de school direct contact opgenomen met leerplicht en de gezinscoach. De school heeft uiteindelijk na een gesprek met de gezinscoach bij de politie melding gedaan van het weglopen. Rond 13.00 uur bleek de leerling bij de opa te zijn die de school niet heeft geïnformeerd. Aan de ouders is meegedeeld dat dit onacceptabel gedrag betreft hetgeen conform het beleid van de school schorsingswaardig is. De school heeft echter geen tweede schorsing binnen een jaar opgelegd omdat overplaatsing naar een andere school dan extra gecompliceerd zou worden.

De school is doorgeshaan met de één op één begeleiding omdat de onderliggende reden daarvoor niet was gewijzigd. Het is niet in het belang van de leerling en de groep dat hij de hele week in de groep aanwezig is.

De leerling heeft op 16 juni 2010 een test gedaan voor een reguliere school in Amersfoort, maar is op 17 juni 2010 afgewezen. De directeur heeft op 21 juni 2010 per e-mail alle basisscholen in IJsselstein benaderd, maar er was op geen van de scholen plaats voor een leerling die extra zorg nodig heeft.

Op 24 juni 2010 hebben de voorzitter en de ib'er aan de zus, moeder en gezinscoach meegedeeld dat de leerling niet op school kon blijven. Het gesprek werd daarop onmiddellijk door de moeder en zus beëindigd. De voorzitter heeft vervolgens de verwijderingsprocedure gestart.

De directeur was van oktober 2009 t/m februari 2010 wegens ziekte afwezig. Daarna is hij beperkt aan het werk gegaan. Ouders van leerlingen zijn op ouderavonden geïnformeerd over zijn afwezigheid en de opvang door het Management Team. Hiervan zijn notulen gemaakt en verspreid. De familie van C. is hierbij niet aanwezig geweest. Bij terugkeer heeft de directeur de onderhavige zaak niet opgepakt omdat de ib'er daar inmiddels een rol in speelde, naar volle tevredenheid van de zus. De directeur is sedert 24 juni 2010 weer ziek.

De voorzitter van het bestuur is ook veelvuldig aanwezig geweest bij de gesprekken om de zorgvuldigheid van het traject te bewaken. De school werd in oktober 2009 geconfronteerd met het uitvallen van de directeur, een leerkracht en een ib'er.

Achteraf kan mogelijk geconstateerd worden dat deze vorm van onderwijs voor deze leerling niet het meest wenselijke type onderwijs is.

Sinds het begin van het schooljaar is er een interim-directeur benoemd. Inmiddels heeft hij ook gesproken met de zus en vastgesteld dat de communicatie is verbeterd. Ook zijn afspraken gemaakt over nadere onderzoeken en een gezamenlijk traject om een goede plek voor de leerling te vinden.

Oordeel van de commissie

1. De commissie acht het op basis van de stukken en hetgeen ter zitting is besproken juist dat de school in verband met het gedrag van de leerling maatregelen heeft genomen om een veilige en werkbare omgeving voor alle leerlingen en de leerkracht in de bovenbouwgroep te creëren. Van excessief straffen of buitenproportioneel corrigeren is de commissie – ook na doorvragen door de commissie bij klagers en aangeklaagden – niet gebleken. Onder de gegeven omstandigheden is de commissie van oordeel dat de maatregelen waartoe door aangeklaagden is besloten pedagogisch gezien niet onjuist zijn.

Het schriftje was weliswaar geen standaard maatregel, maar daarmee is niet gezegd dat deze maatregel niet deugde. Het schriftje was bedoeld om rust in de klas te creëren en te voorkomen dat te veel tijd verloren zou gaan aan gesprekken onder meer naar aanleiding van kleine of grote incidenten waarbij de leerling betrokken was. Het is de commissie niet gebleken dat de leerkracht enkel op basis van de informatie in het schriftje straffen uitdeelde aan de leerling. De inhoud van het schriftje vormde de basis voor gesprekken met de leerling over hoe het in de klas was gegaan. Dat dit mogelijk anders bij de leerling over is gekomen, kan de commissie niet beoordelen. Het is de commissie echter niet gebleken dat de leerkracht de ouders hierover behoorlijk heeft geïnformeerd; dit zou de onduidelijkheid over de bedoeling van het schriftje hebben kunnen voorkomen.

Voor wat betreft het apart zetten overweegt de commissie dat de ouders bij brief van 15 februari 2010 door de leerkracht zijn geïnformeerd over dit besluit en de overwegingen die daaraan ten grondslag hebben gelegen. De commissie is van

oordeel dat de leerling niet onredelijk lang buiten de eigen klas werd geplaatst en dat het, gelet op de problemen in de klas waarmee de leerkracht werd geconfronteerd, geen onbegrijpelijke maatregel is. Daarbij komt dat in die situatie ook sprake was van een één op één begeleiding die naar de mening van de school de leerling meer de voor hem noodzakelijke structuur kon bieden. Het is de commissie voorts voldoende aannemelijk geworden dat in de periode nadat de leerling op de betreffende dagen niet naar school kwam, steeds de afweging is gemaakt of het uit de groep halen op de bewuste ochtenden in het belang van de leerling en de groep was.

Voor wat betreft de plaatsing van de leerling in de bovenbouwgroep, stelt de commissie vast dat dit in overleg met klagers is gebeurd en het er aanvankelijk naar uit zag dat dit ook goed zou werken. Dat een dergelijke constructie niet ideaal is, wordt niet weersproken, ook niet door de school. Klagers hebben niet aannemelijk gemaakt dat de leerling niet de lesstof van groep 5 zou hebben gekregen van de leerkracht.

De commissie acht dit klachtonderdeel in zijn algemeenheid **ongegrond behoudens het aspect communicatie** voor wat betreft het schriftje. **Op dat punt** acht de commissie dit klachtonderdeel **gegrond**.

2. Ten aanzien van het klachtonderdeel dat de school niet meewerkt aan het zoeken van oplossingen voor de situatie van de leerling overweegt de commissie het volgende.

De commissie stelt allereerst vast de school veel energie heeft gestoken in de begeleiding van de leerling binnen het eigen zorgstramien, met name de leerkracht in het schooljaar 2009-2010. De commissie overweegt dat professionaliteit van een school ook inhoudt het kennen van de grenzen van de zorgplicht en het vermogen tot zorg. Onvoldoende is echter onderkend dat in de onderhavige situatie de gedragsproblematiek van de leerling, waarbij ook sprake was van grensoverschrijdend gedrag, de capaciteiten van de leerkracht en de school te boven ging. De commissie neemt hierbij in aanmerking dat in deze onderwijsvorm veel zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de leerlingen wordt gevraagd.

Onvoldoende is duidelijk geworden in hoeverre bij het intakegesprek in 2008 met de ouders en de SBO-school waar de leerling vandaan kwam is besproken of dit een probleem voor deze leerling zou kunnen opleveren en of de vraag aan de orde is gekomen of de voor deze leerling noodzakelijke zorg mogelijk een (te) zware wissel

zou trekken op de zorgcapaciteit van de school. Feit is dat de schoolnabijheid blijkens de verklaring van klaagster (zus) een belangrijke rol heeft gespeeld bij de keuze. Op verzoek van de school is de leerling in december 2009 aangemeld bij het ZAT, hetgeen heeft geleid tot een advies dat op 25 januari 2010 met moeder is besproken, in bijzijn van de gezinsbegeleider en een tolk. De commissie stelt vast dat in ieder geval vanaf dat moment iets mis is gegaan in de communicatie over en weer tussen partijen, waardoor de verhoudingen tussen klagers en de school zodanig zijn verslechterd dat het uiteindelijk tot indiening van de klacht heeft geleid. Het is de commissie ter zitting gebleken dat partijen in feite hetzelfde voor ogen hadden: een breed onderzoek. Hoewel de school sterk de indruk had dat de leerling beter op het speciaal onderwijs tot zijn recht zou komen, was het niet op voorhand een uitgemaakte zaak dat het betreffende onderzoek ook tot die indicatie zou leiden. Klagers echter hadden, mede op grond van zinsneden uit het advies in het observatieverslag, de indruk gekregen dat het onderzoek beperkt zou blijven tot een intelligentieonderzoek en dat plaatsing op een SBO-school al vast stond. De commissie heeft overigens ter zitting geconstateerd dat inmiddels, mede door directeur ad interim, de communicatie is verbeterd en afspraken zijn gemaakt over nadere onderzoeken en het gezamenlijk zoeken naar een goede school voor de leerling.

De commissie is voorts van oordeel dat de directeur op juiste wijze informatie over de leerling heeft verstrekt in zijn vraag aan diverse basisscholen of er een plaats was voor deze leerling. Een school moet op basis van informatie over de zorgbehoefte van een leerling een afweging kunnen maken of zij een mogelijkheid heeft die leerling te plaatsen. De school die de informatie verstrekt dient dat te doen op basis van de gegevens waarover de school beschikt en het niet mooier te maken.

De commissie acht - alles bijeengenomen - dit klachtonderdeel in zijn geheel **ongegron**

3. Ten aanzien van het incident op 27 mei 2010 stelt de commissie vast dat de verklaringen van partijen hierover verschillen, met name wat betreft de tijdstippen, in hoeverre de politie mocht worden gebeld en wie dat zou doen en waar de leerling zou zijn geweest. De commissie acht voldoende aannemelijk dat de school direct een zoekactie in en rond de school is gestart en dat de directeur telefonisch contact heeft

gezocht met de ouders. Toen hij geen contact kreeg, is hij bovendien naar het huis van de leerling gegaan.

De commissie acht het onvoldoende aannemelijk gemaakt dat de directeur niet zijn verantwoordelijkheid in dezen heeft genomen en acht dit klachtonderdeel **ongegrond**.

4. Ten aanzien van het klachtonderdeel dat de directeur heeft geweigerd met de zus in gesprek te gaan, overweegt de commissie dat dit onvoldoende feitelijk is onderbouwd. De directeur is een groot deel van het jaar afwezig geweest wegens ziekte. Binnen de school zijn afspraken gemaakt over de tijdelijke ondervanging van zijn werkzaamheden door het Management Team. De daartoe getroffen regeling is met de ouders van de leerlingen gecommuniceerd. De school heeft daarbij nog aangevoerd dat de ib'er in deze periode, ook naar tevredenheid van de zus, een belangrijke rol in de zorg rondom de leerling speelde, hetgeen niet is weersproken door klagers. Daarnaast blijkt ook de voorzitter van het schoolbestuur in die hoedanigheid persoonlijk betrokken te zijn geweest bij de gesprekken met klagers. De commissie acht derhalve ook dit klachtonderdeel **ongegrond**.

Den Haag, 24 februari 2011

C. Sjenitzer
voorzitter

R.T. Steinvoot-de Groot
secretaris